

вул. Образцова 4А/2
м. Миколаїв, 54020, Україна

Т. (0512) 47-20-90,
Т. (0512) 47-20-91
E: mykolaiv1.mykolaiv@legalaid.mk.ua

www.legalaid.gov.ua

**Перший
миколаївський
місцевий центр з
надання безоплатної
вторинної правової
допомоги**

Прес-реліз

Правові підстави та наслідки позбавлення батьківських прав

Батьківство – це важливий обов’язок, який покладається на людину з початку народження її первенця. Кожен з батьків має виховувати, утримувати, піклуватися про достатній фізичний, психологічний, духовний, розумовий та моральний розвиток його дитини, поважати дитину, виховувати дитину в дусі поваги до прав інших людей, любові до свого народу.

Як розуміти термін «позбавлення батьківських прав»?

Позбавлення батьківських прав, є крайнім заходом впливу на осіб, які не виконують батьківських обов’язків. Це означає, що позбавлення батьківських прав допускається лише, коли змінити поведінку батьків в кращу сторону неможливо, і лише при наявності вини в діях батьків.

Маючи батьківські права, ви в свою чергу маєте особисті немайнові права стосовно дитини, одне з найголовніших проявляється у праві безперешкодно брати участь в процесі виховання дитини, можете вільно спілкуватися з дитиною, являєтесь законним представником своєї дитини, маєте право на державну допомогу та соціальну пільгу, що надаються сім’ям з дітьми та маєте усі інші права, які пов’язані на спорідненості з дитиною. У випадку, якщо вас позбавляють батьківських прав, ви автоматично позбавляєтесь усіх вищезазначених прав та в подальшому права на утримання у разі непрацездатності і стягнення з повнолітніх дітей аліментів у додаткових витратах викликаних тяжкою хворобою, інвалідністю або немічністю.

Які є підстави позбавлення батьківських прав?

Мати чи батько можуть бути позбавлені судом батьківських прав, щодо усіх своїх дітей або когось із них, якщо вона чи він:

- не забрали дитину з пологового будинку або з іншого закладу охорони здоров’я без поважної причини і протягом шести місяців не виявляли щодо неї батьківського піклування;
- ухиляються від виконання своїх обов’язків по вихованню дитини (лише у разі досягнення батьками (матір’ю, батьком) повноліття);
- жорстоко поводяться з дитиною;
- є хронічними алкоголіками або наркоманами (лише у разі досягнення батьками (матір’ю, батьком) повноліття);
- вдаються до будь-яких видів експлуатації дитини, примушують її до жебракування та бродяжництва (лише у разі досягнення батьками (матір’ю, батьком) повноліття);
- засуджені за вчинення умисного кримінального правопорушення щодо дитини.

Ухилення від виконання своїх обов'язків по вихованню дитини тлумачиться як не піклування батьків про фізичний і духовний розвиток дитини, її навчання, підготовку до самостійного життя, зокрема:

- не забезпечують необхідного харчування, медичного догляду, лікування дитини, що негативно впливає на її фізичний розвиток як складову виховання;
- не спілкуються з дитиною в обсязі, необхідному для її нормального самоусвідомлення;
- не надають дитині доступу до культурних та інших духовних цінностей;
- не сприяють засвоєнню нею загально визнаних норм моралі;
- не виявляють інтересу до її внутрішнього світу;
- не створюють умов для отримання нею освіти.

Хто може звернутися до суду з позовом про позбавлення батьківських прав?

Право на звернення до суду з позовом про позбавлення батьківських прав мають:

- один з батьків,
- опікун,
- піклувальник,
- особа, в сім'ї якої проживає дитина,
- заклад охорони здоров'я,
- навчальний або інший дитячий заклад, в якому вона перебуває,
- орган опіки та піклування,
- прокурор,
- сама дитина, яка досягла чотирнадцяти років.

Доказами, які можуть бути підставою для позбавлення батьківських прав є:

- висновок управління у справах дітей про доцільність позбавлення батьківських прав;
- показання свідків (близьких родичів, сусідів та інших), які можуть підтвердити факт ухилення від виконання обов'язків по вихованню дитини, жорстокого поводження з дитиною, посягання на її статеvu недоторканість, експлуатацію дитини;
- довідка з дитячого садка або школи про те, що батько або мати не бере участі у шкільному житті дитини і не бере участі у її вихованні;
- заява самої дитини;
- наявність хронічного алкоголізму повинно підтверджуватись відповідним медичним висновком (всякого роду припущення з цього приводу не допускаються);
- вирок суду, щодо батьків стосовно вчинення замаху на вбивство, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, доведення до самогубства, побої, катування відносно їхньої дитини.

Правові наслідки позбавлення батьківських прав.

Мати чи батько, яких було позбавлено батьківських прав:

- втрачає особисті немайнові права щодо дитини та звільняється від обов'язків щодо її виховання;
- перестає бути законним представником дитини;
- втрачає права на пільги та державну допомогу, що надаються сім'ям з дітьми;
- не може бути усиновлювачем, опікуном та піклувальником;
- не може одержати в майбутньому тих майнових прав, пов'язаних із батьківством, які вона могла б мати у разі своєї непрацездатності (право на утримання від дитини, право на пенсію та відшкодування шкоди у разі втрати годувальника, право на спадкування);
- втрачає інші права, засновані на спорідненості з дитиною.

Чи можливо поновити батьківські права?

Мати, батько, позбавлені батьківських прав, мають право на звернення до суду з позовом про поновлення батьківських прав. Суд перевіряє, наскільки змінилася поведінка особи, позбавленої батьківських прав, та обставини, що були підставою для позбавлення батьківських прав, і постановляє рішення відповідно до інтересів дитини. При вирішенні справи про поновлення батьківських прав одного з батьків суд бере до уваги думку другого з батьків, інших осіб, з ким проживає дитина.

Неможливо поновити батьківські права:

- якщо дитина була усиновлена і усиновлення не скасоване або не визнане недійсним судом;
- якщо на час розгляду справи судом дитина досягла повноліття.

Отримати консультацію з правових питань можна у Першому миколаївському місцевому центрі з надання безоплатної вторинної правової допомоги, який працює за адресою: м. Миколаїв, вул. Образцова, 4а/2, (0512) – 47-20-90, 47-20-91

Цілодобово функціонує єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги – 0 800 213 103. Дзвінки зі стаціонарних та мобільних телефонів в межах України безкоштовні.